

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหามิตร ฐิตปญฺโญ, ดร. ป.ธ.๔, พธ.บ. (รัฐศาสตร์),

พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), Ph.D. (Bud.)

: ผศ.ดร.สุวิน ทอปปั้น, พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Phil.), Ph.D. (Phil.)

: ผศ.ดร.ชาญชัย ฮวดศรี, พธ.บ. (สังคมศึกษา), M.A. (Pol.Sc.),

Ph.D. (Soc.Sc.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑/มีนาคม/๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อศึกษาหลักสังคหวัตถุ ๔ ในฐานะเป็น
หลักการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา ๒) เพื่อศึกษาปัญหาของบุคลากรทางการศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ๓) เพื่อศึกษาการ
ประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม
โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ประชากร ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ของ
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนสุพรรณภูมิพิทยา (๒)
โรงเรียนปริยัติทุ่งศรีเมืองวิทยา (๓) โรงเรียนวัดกลางปทุมวิทยาคม (๔) โรงเรียนสุเทพนครวิ
จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๒ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๗ สถิติที่ใช้
ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ความหมายและความสำคัญของหลักสังคหวัตถุ ๔ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท คือ
หลักการสงเคราะห์ หมายความว่าเมื่อนุชยอยู่รวมกันเป็นหมู่ เป็นสังคม คนในสังคมจะต้องรู้จัก
สงเคราะห์ อนุเคราะห์กันตามฐานะ คนในสังคมจึงจะมีความรักใคร่ปรองดองกัน ซึ่งจะทำให้สังคม
ราบรื่น มีความสงบ

ปัญหาของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปัญหาด้านขาดแคลนบุคลากรขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ขาดแคลนตำราเรียนและคู่มือครูอาคารและสถานที่เรียนอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมและไม่เพียงพอ บุคลากรส่วนใหญ่ยังมีประสบการณ์น้อยขาดครูสอนสายวิชาสามัญและมีครูอาจารย์ลาออกอยู่บ่อย ๆ นักเรียนมาจากครอบครัวที่ยากจนมีปัญหาทางสังคม ครอบครัวแตกแยกทำให้นักเรียนเป็นคนก้าวร้าว ไม่มีความสนใจในการเรียน นักเรียนบางส่วนลาออกกลางคันรวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนขาดเรียนนานไม่มี การลาออก และมีการเข้าออกบ่อย หลักสูตรไม่ค่อยชัดเจนไม่มีจุดยืนที่แน่ ขาดอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน นักเรียนเป็นสามเณรมีกรอบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ประกอบกับการศึกษาอบรมที่เน้นธรรม-บาลี มีกิจกรรมประจำวันที่ส่งเสริมพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย และความรับผิดชอบซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นเพราะโรงเรียนมีปรัชญาในการจัดการศึกษาที่เน้นศาสนามากกว่าทางด้านสามัญ และนักเรียนมีเวลาเรียนในสายสามัญเพียงครึ่งหนึ่งของเวลาที่ควรจะเป็น ประกอบกับโรงเรียนมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยตรง

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๔ ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านสมานัตตตา ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านทาน ผลการวิเคราะห์แบบสัมพัทธ์ การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ คือ หลักสังคหวัตถุ ๔ ส่วนใหญ่ รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ทุกคน ผู้พูดจาสุภาพ อ่อนหวาน จิตสำนึกในการให้บริการ และ ให้คำปรึกษาแนะนำ

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด บุคลากรทางการศึกษาควรให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พุดจากับประชาชนด้วยความสุภาพ จริงใจ และพร้อมที่จะให้บริการ ควรให้การบริการประชาชนโดยไม่มุ่งหวังว่าจะได้รับผลตอบแทน สิ่งของหรือคำชมเชย ควรทำงานในหน้าที่โดยมีจิตสำนึกและหลักการในการรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม ควรให้บริการแก่ประชาชนทุกคนที่มาติดต่อราชการอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นธรรม

Thesis Title : Implement of The Four Sanghahavatthus in
Administrative Management of the Officers at
Pariyattidhamma Schools, in Suwannaphum
District, Roi-et Province

Researcher : Phrakhru Artornpariyattayanukit (Shucitto/Piansongchan)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Dr.Phramaha Mit Thitapabbo, Pali IV., B.A.(pol.sc), M.A.,(Bud.),
Ph.D. (Buddhist Studies)

: Assist. Prof. Dr. Suwit Thongpan B.A.(Phi.), M.A.(Phi.),
Ph.D.(Phil.)

: Assist. Prof. Dr. Chanchai Huadsri, Pali III, B.A. (Sc.), M.A.
(Pol.Sc.), Ph.D. (Soc.Sc.)

Data of Graduation : 31/March/2013

ABSTRACT

The objectives of this thesis were: 1) to study the principles of the four bases of social solidarity (*Savgahavatthu*) as the working principles for the educational officers, 2) to study the problems of the educational offers at Pariyattidhamma Schools in Suwannaphum District, Roi-et province, 3) to study the implement of the principles of *Savgahavatthu* as the principles for working for the educational officers at Pariyattidhamma Schools in Suwannaphum District. Roi-et province,. However, this thesis was conducted based on mixed method research methodology: quantitative research and qualitative research. In-Depth Interview was mostly applied in this study in collecting the data from directors, teachers, and educational officer at schools of the 3 schools namely: 1) Suwannaphumpittayakom School, 2) Thongsrimuengvittaya School, 3) Watklangpunyakom School, and 4) Suthepnakhonvit School. The total sample for this study was 72 people (monastic members and lay peoples). The research instruments applied in this study were: questionnaire, Statistics Package for the Social Science (SPSS), and had reliability at 0.97. Furthermore, the statistics used in this study were: Frequency, Percentage, and Standard Deviation (S.D.).

The result of the study found that *Savgahavatthu* had different definitions and also significant important doctrine in Theravada Buddhism, such as it was the bases of social solidarity, bases of sympathy, acts of doing favours, principles of service, virtues making for group integration and enhance peaceful society.

Nevertheless, the general problems regarding the matter of Pariyattidhamma Schools in Suwannaphum District Roi-et province, were: the lack of experienced teachers, lacking of teaching materials and supports, most of the students came from poor family and some were aggressive, and not interested in studies. Furthermore, as the Pariyattidhamma Schools placed Buddhist religious activities at primary objective; therefore, it was very limited space for students to learn general education effectively. All these factors brought direct effects to the students learning process.

The implement of the four *Savgahavatthu* as the principle in working of the educational officers at Pariyattidhamma Schools, in Suwannaphum district, Roi-et province, overall and specific fields resulted in the high scale. However, when it was carefully examined in the specific field, the result was in high scale in all four aspects categorizing from the largest to the smallest thus: *Samanattata* (even and equal treatment) $\bar{X} = 3.70$, *Piyavaca* (kindly speech) $\bar{X} = 3.69$, *Atthacariya* (useful conduct) $\bar{X} = 3.65$, Dana (giving or generosity) $\bar{X} = 3.59$. Nevertheless, the analysis data from in-depth interview regarding the implement of the principles for social sodality as the principles for working concluded that being opened mind, delivered nice speech, kind heart, and really to help other.

Last but not least, regarding the implement of the four principles for social sodality of the educational officers, it was very necessary for them to help each in doing works and services, spoke nicely with the people, be sincerely, no any expectation of doing service works, and aim at total quality for the benefit of the many.